RESIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT-LÉGAL

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 2023 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 15 DECEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 2375

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Phủ Toàn-quyền, Chính-phủ, Bộ-binh, Bộ-hải-quân, Bộ-thuộc-địa	Người Âu và Mỹ	Chữ Hán và chữ Annam	Hải-phòng, Tourane, Haiphong	Nam-kỳ và Cao-miên	Ngoại-quốc
Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và	»	5. 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Các công-sở	»	5 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Sáu tháng.	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng .	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 francs au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
1re page — Une seule insertion. . . . 0 $ 50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Việc giáo dục Cao-đẳng với việc giáo dục Sơ-đẳng ở nước ta bây giờ

Trong bài diễn-thuyết của quan Toàn-quyền Merlin đọc tại hội-đồng Chính-phủ vừa rồi, ngài có nói việc giáo-dục cùng với việc y-tế đều là việc quan-trọng-hơn cả thảy các việc về cái trách-nhiệm chính-phủ Bảo-hộ khai-hóa ở xứ này; trong việc giáo-dục thì ngài lại cho việc giáo-dục sơ-đẳng nên chú-ý hơn là việc giáo-dục cao-đẳng nhiều; ngài xét cái tình-hình giáo-dục ở xứ ta hiện thời mà e rằng trong khoảng ít lâu nay, hình như Chính-phủ có ý chuyên trọng về việc giáo-dục cao-đẳng nhiều mà không khỏi thành ra sơ-nhãng về việc giáo-dục sơ-đẳng một chút. Cứ như lời ngài nói thì việc giáo-dục sơ-đẳng ở nước ta quả còn khuyết-điểm nhiều, mà cái cách bổ thiện cứu tệ sau này là cần phải làm sao cho cái cơ-sở giáo-dục sơ-đẳng trước thật được vững bền thì cái bước thẳng giáo-dục cao-đẳng về sau mới khỏi vấp-váp vậy.

Ôi! việc giáo-dục là cái việc căn-bản của một dân một nước; giáo-dục tốt thì dân nhờ đó mà có nhân-cách, nước nhờ đó mà có nhân-tài; giáo-dục xấu thì nhân-cách tất đến ti-ô, nhân-tài tất đến tiêu tàng; người không có nhân-cách thì trăm nết đều hỏng; nước không có nhân-tài thì trăm nghiệp đều hư: việc giáo-dục quan-hệ đến cái tiền-đồ của một dân một nước có phải là nhỏ đâu; nhất là việc giáo-dục sơ-đẳng là nền móng cho hết thảy mọi thứ trong việc giáo dục thì hay dở nên hư lại càng có ảnh-hưởng to lớn lắm. Việc giáo-dục ở nước ta, thật quả như lời quan Toàn-quyền nói, thật chưa lấy gì làm hoàn-toàn cho lắm, thật còn cần phải lưu tâm chỉnh-đốn lại nhiều. Việc giáo-dục cao-đẳng là để đào tạo những người học-thức chuyên-môn, không phải là đối với người mình không cần phải khuếch-trương ban-bố, nhưng còn việc giáo-dục sơ-đẳng là một nền giáo-dục phổ-thông, cái mục-đích cốt để châu-dồi nhân-cách cho người ta, tập-luyện thường-thức cho công chúng, chưa đạt tới cái mục-đích ấy thực là việc giáo-dục sơ-đẳng còn có khiếm-khuyết nhiều. Ở các nước văn-minh đời nay, việc giáo-dục sơ-đẳng phần nhiều đã đặt cái lệ cưỡng bách, bất luận con trai con gái, hễ đến tuổi học đều phải vào trường, có như thế thì mới gọi là giáo-dục phổ-thông được; nay ở nước ta, các trường học sơ-đẳng tuy cũng đã mở ra nhiều, nhưng thử đem so sánh cái số trẻ con đến tuổi học với cái số nhà trường, thì hàng ngàn đứa trẻ chưa được một cái nhà trường, cái số nhà trường vẫn còn chưa đủ thu-dung học-trò vào học; ta chẳng thấy mỗi năm đến kỳ các trường nhận học trò mới, hàng trăm cái đơn xin vào học mà nhà trường thường chỉ có chỗ nhận được độ năm mười cái, đã có người nói học-trò bảy giờ đi xin học khó bằng các quan đi xin bổ đấy ư? Nhà trường còn ít, học-trò đi học nhiều nỗi khó-khăn; đó là một điều khuyết-điểm trong việc giáo-dục sơ-đẳng ở nước ta bây giờ vậy.

Và như trên kia đã nói, cái mục-đích việc giáo-dục sơ-đẳng là cốt để châu-dồi nhân-cách, tập luyện thường-thức cho cả quốc-dân, nên thầy giáo sơ-đẳng cũng cần phải những người có đủ tư-cách lắm mới được: ở các nước văn-minh đời nay, các thầy giáo Sơ-đẳng cũng đều lựa những người tốt-nghiệp ở các trường sư-phạm, học-lực tinh-thông mà phẩm-hạnh đoan-chính lắm mới giao cho cái chức trách dẫn-dụ hậu tiến, dào tạo thanh-niên; nay ở nước ta, vì nhân-tài sư-phạm còn thiếu-thốn nhiều mà các trường sơ-đẳng phần nhiều còn phải lấy những người tốt-nghiệp sơ-học sung số bị viên, cái phương-pháp giáo-dục chắc không lấy gì làm am-thục cho lắm; mấy năm nay Chính-phủ mở ra có trường Sơ-đẳng sư-phạm và lập các ban học sư-phạm ở trong trường học mấy tỉnh lớn, bắt các thầy trợ-giáo đến thàng nghỉ phải học thêm, thật cũng đã xét biết cái tư-cách thầy giáo ở các trường sơ-đẳng là phẩn nhiều còn chưa được xứng đáng lắm vậy. Thầy giáo chưa được thật giỏi thì việc giáo-dục còn mong tiến-hộ nỗi gì, đó lại là một điều khuyết-điểm trong việc giáo-dục sơ-đẳng ở nước ta bây giờ vậy.

Quan Toàn-quyền chắc đã xét biết những điều khuyết-điểm trong việc giáo-dục sơ-đẳng ở xứ này hiện thời như thế nên ngài lấy làm chú-ý về việc sơ đẳng giáo-dục hơn là việc cao-đẳng giáo-dục ở xứ này nhiều; ngài đã chú-ý đến thì tất ngài cũng sẽ tìm phương chấn-chỉnh lâm cho trường học một ngày một thêm phồn-thịnh cho việc giáo-dục rõ được hoàn-toàn. Nhưng việc ấy là cái việc căn-bản của cả một dân một nước mình thì quốc-dân mình cũng không nên suy nuy cả cho Chính-phủ được; kẻ có tài sản nên hết lòng quyên trợ về việc học mà lập lấy nhà trường, đón lấy thầy giáo cho con em trong làng xóm mình; người hiền thân về nghề giáo-dục thì nên có lương-tâm đối với cái nghề rất cao-thượng, rất quí-trọng ấy mà cố làm cho trọn cái chức-vụ đào-tạo thanh-niên, dẫn-dụ hậu-tiến của mình. Việc giáo-dục sơ-đẳng ở nước ta sau này, ta mong về Chính-phủ để bụng lo-toan mà ta cũng mong về quốc-dân ta đừng đem lòng nhàng bỏ vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 14 Décembre 1923

Tại nhà đại-học Sorbonne

Buổi chiều hôm thứ năm, tại đại-diễn-đàn Sorbonne, có đặt lễ kỷ-niệm ngũ thập-chu-niên hội Vật-lý-học Pháp Quan Giám-quốc Millerand chủ-tọa. Có quan thượng-thư bộ Học, quan thượng-thư bộ Thương-mại, quan Thượng thư bộ Công-tác đến dự lễ. Ông Emile Picard là hội-trưởng và quan Giám-quốc có đọc diễn văn.

Tại Hội Vạn-quốc

Tòa trị sự hội Vạn-quốc đã hội nghị sáng hôm thứ sáu, M. Brantîng chủ-tọa Hội-đồng xét việc ấn định chỗ đặt kho chứa những khí giới của người Ba-lan chở qua lại đất Dantzig.

Đoàn hội-đồng xét về việc cai-trị đất Bondelswarts ở Phi-châu.

Việc trong hạt trú bình

Ngày hôm qua ở Bochum, vì các chủ mỏ cưỡng bách thợ thuyền phải thêm giờ làm việc, thì thợ thuyền bất-bình có quẩy rối tại mấy nơi, song rong hạt sông Rhur vẫn được yên-ổn. Thợ thuyền ưng làm việc ở dưới mỏ mọt ngày là tám giờ. Ở miền Bochum, 477 cái lò vẫn cháy, và 517 cái lò mới đốt. Tại Essen, 557 cái lò vẫn cháy và 445 cái lò mới đốt.

Ở Dortmund, về tuần lễ này, được được độ 18.000 tấn than coke. Tuần lễ trước được có 3.000 tấn.

Các mỏ của các quan trú binh, trực-tiếp thu lợi đến ngày 10 décembre mới rồi được 12.926 tấn than thường, 9.060 tấn than lignite, 2.308 tấn lignite đóng bánh, và 5.749 tấn than coke.

Số tiền thuế về các giấy phép đến tháng septembre mới rồi thu được 100.000 marks kim-tệ, đến nay được 310.000 kim tệ.

Số thợ hỏa-xa của sở quản-lý Hỏa-xa lại cho vào làm việc công được 51.575.

Các quan trú-binh đã hoãn thi-hành các án cho 32 người và bãi nghị-định trục-xuất cho 42 người. Trong số này có 13 người làm sở Bưu-điện.

Tin Trung-hoa

Ngày 6 Decembre 1923

Tin Đông-giang

Bắc quân lui về đóng Tín-phong, Lỗ-niệu-Bình lại tiến quân theo đánh.

Tin Bắc-kinh

Có tin đồn rằng Trên-diệu-Nam, Hùng-bình-Kỳ và Vương-thừa-Mân định về Bắc-kinh mừng sinh-nhật Tào-Côn.

Việc bầu nghị-trưởng

Việc bầu nghị-trưởng ở Bắc-kinh hiện đương quyết liệt, đảng giúp Ngô và đảng phản đối Ngô còn đương điều đình hòa giải với nhau.

Xe-lửa Kinh-Hán

Xe lửa đường Bắc-kinh - Hán-khẩu nổ toạ dầu, chết mất năm người và cháy mất nhiều bị gian nhà bên đường.

Vương-thừa-Mân chưa nhận chức

Vương thừa-Mân chưa chịu nhận chức tuần-duyệt phó sứ, còn đợi về Bắc-kinh yết-kiến Tào-Côn rồi mới quyết định.

Công-sứ đoàn đối với việc bảo-hộ thiết-lộ

Công-sứ các nước từ khi chánh-phủ Trung-hoa tự nhận việc bảo-hộ thiết-lộ, có ý thất vọng, việc yêu-cầu chắc cũng chưa thôi.

Tiêu-diệu-Nam xin định ngạch nạp thuế muối

Tiêu-diệu-Nam đánh giây thép về Bắc-kinh, xin định ngạch thuế muối, trong nửa năm mỗi tháng nạp 100.000 đồng.

Tào-Côn đặt yến đãi Công-sứ đoàn

Tào-Côn đặt yến đãi Công-sứ các nước; công-sứ các nước đến dự tiệc đông đủ cả, đều tỏ lòng thân-ái đối với chánh-phủ Trung-hoa.

Phái Chiết-giang và phái Phụng-thiên xin bãi chức Lã-điêu-Nguyên

Phái Chiết-giang và phái Phụng-thiên xin bãi chức Lã-điêu-Nguyên đốc quân An-huy và cử Vương-Hải thay chức ấy.

Ngô-bội-Phu và Tiêu-diệu-Nam định ngày về Bắc-kinh

Ngô-bội-Phu và Tiên-diệu-Nam đánh giây thép cho Tào-Côn, định cùng về Bắc-kinh chức mừng sinh nhật Tào; Tào đã đánh giây thép trả lời ngăn trở việc ấy.

Hứa-sùng-Trí ở Hương-cảng về Thượng-hải

Hứa-sùng-Trí (Thảo tặc quân tổng-tư-lệnh) vì việc chiến tranh ở Đông-giang, tích lao thành bệnh, đã ra Hương-cảng tĩnh dưỡng, bây giờ lại mới ở Hương-cảng về Thượng-hải, đợi năm ba ngày khỏi bệnh phục, sẽ về Việt-đông nhận chức.

Cuộc chiến-tranh ở Sơn-cương

Liên-quân (quân-đội về phái Tôn-Văn) với quân-đội Trần quỳnh-Minh bây trận ở Sơn-cương, hai bên đánh nhau hung dữ lắm, liên-quân thua lui về Tăng thành.

Lâm-Hồ lui về Chánh-quả

Lâm-Hồ kéo quân sang đánh úp Quảng-châu, đi đến Tăng-thành bị liên-quân hết sức ngăn chống, Lâm-không đi qua được, lại phải kéo quân lui về Chánh-quả.

SỰ-NGHIỆP CỦA MỘT NGƯỜI CẦM ĐIẾC

Mới đây M. Eugène Graff là hội-trưởng hội người cầm điếc ở Paris được thưởng đệ ngũ hạng Bắc-đẩu bội-tinh.

Một người cầm điếc mà được vinh thưởng to như thế ai mà chẳng lấy làm lạ, vậy ta thử xét xem cái sự-nghiệp của người ấy thế nào. Sự-nghiệp của ông Eugène Graff, có thể tóm lại trong bốn chữ: tận-tâm, bác-ái. Ông sinh ra vốn là người cầm điếc, đến năm hai mươi tuổi thì ông đến Paris để làm nghề chạm gỗ kiếm ăn, giấy không có mà đi chỉ đi một đôi cuốc, trong túi chẳng có một đồng xu nào, làm lụng chăm chỉ, mà ăn nhịn để dành, để có tiền gửi về nhà giúp cha mẹ nuôi 12 đứa em bé vừa trai vừa gái. Nhiều khi bữa cơm ông chỉ ăn có một cái bánh mì, với uống một chén cà-phê, nhưng hễ mẹ ở nhà không phải thiếu thốn chút gì. Ông chẳng những tận-tâm với bố mẹ và các em mà thôi, ông lại còn hết sức giúp đỡ những bạn cầm điếc như ông nữa. Trong bốn mươi năm giời nay, ông chỉ ước-ao làm sao dựng được một nơi công-quán cho bọn cầm điếc có chỗ mà mở mang tri-thức, châu dồi đạo-đức cùng nhau và đặt ra các cuộc thể-thao cùng các cuộc tiêu-khiển để cùng nhau đi lại cho thêm tình thân-ái. Ông tính ra số người cầm điếc ở nước Pháp cộng tới 3 vạn người, mà riêng trong quận Seine đã có 3.000 người, ông muốn tụ-tập cả lại làm một hội. Cái hội người cầm điếc của ông chủ trương bây giờ đã được 600 hội-viên. Hội đã tậu được một miếng đất rộng 1.076 thước vuông, ở đường Mortier ở Paris, giá là 132.767 quan. Hiện nay hội còn được 17.000 quan nữa để dựng một nơi công-quán ở miếng đất ấy. Ông Graff nói rằng trong năm 1910, hội mới có 2.000 quan, ngoại mười năm giời ông ra công gắng sức mãi mới gây cho hội được cái thế-lực như ngày nay.

MỘT NGƯỜI ẤN-ĐỘ ĐỐI VỚI NƯỚC PHÁP

Trong số báo « *Straits Times* » ngày 25 novembre có mấy câu sau này:

« Báo, *Daily express* có đăng tin rằng M. Assan Dean là người Ấn-độ, làm nghề kỹ-sư và vợ ông hiện nay đương ở Mỹ châu, định tặng nước Pháp một số tiền là 1.250.000 livres để lập một viện tiền-văn có đủ đồ dùng. Viện thiên-văn ấy sẽ đặt ở trên núi Salève, cao hơn thành Genève 1.38 thước.

Nhà thiên-văn ấy sẽ có một cái ống vọng-viễn kính, đường kính rộng 105 pouces, nghĩa là rộng hơn vọng-viễn-kính của thiên-văn-đài Mount Wilson được 5 pouces

Núi Salève là một ngọn núi đứng riêng một nơi, khi giời thanh-khiết, không có mây che và cũng không có gió lùa.

Ở đất ấy sẽ đặt một sở vô-tuyến và một sở tàu bay, để khiến cho thiên-văn-đài giao-thông được với hoàn-cầu.

Núi Salève ở trong quận Haute Savoie, về Tây-nam thành Genève

Thôn-già thoi-dàm

Hai cái chăm đáng bao nhiêu tiền

Làng X có một đám cháy nhà chết người, cụ Thừa thừa lệnh về khám biên, lý dịch đến ứng trực, cụ nghiêm giọng nói:

Hừ! Cái ăn này tinh thực khá nghi. Nói rồi cụ lên mục-kính loay-hoay biên:

. . . niên . . . nguyệt . . . nhật . . . thừa phái khám . . . kiến hữu tử-thi . . . đích thị bị nhân thiêu tử . . .

Cụ vừa biên đến đấy thì khổ-chủ và lý dịch vội van vì rằng:

Chết chửa! cụ biên thế thì chúng tôi chết mất, ai đốt nó chết mà cụ biên thế, xin cụ nghĩ lại cho.

Cụ đừng bút lại nói:

Chẳng đốt thì sao nó chết! Đã biên rồi không thể biên lại được nữa!

— Đành vậy, nhưng xin cụ biên thế nào để gỡ cho chúng tôi. Chúng tôi xin . . . . .

Cụ gật gù rai-rai rồi ngợi nói:

Ừ, thế được! Ta chỉ chữa cho hai cái chấm là các ngươi có tội, nhưng phải . . . . . ngay.

Khổ-chủ chạy đi một lúc, rồi trở lại thỏ hồng hộc, đưa cho cụ một cục trắng xóa.

Cụ cười rồi cầm bút chữa, thì chữ nhân 人 đã biến thành ra chữ hỏa 火 rồi. Tài thật! Ghê thật! Rồi cụ lại nói:

Mệnh án chỉ trọng, các ngươi tưởng bốn đấy: bị nhân thiêu tử là sự cố ý, mà bị hỏa thiêu tử là sự bất ký: cố ý thì gông liền, mà bất ký thì vô tội. Nghe không?

— Dạ, lạy cụ! chịu cụ!

Phù-sơn.

NGƯỜI ANH BÀN VỚI NGƯỜI TRUNG-HOA đến buôn bán ở Phi-châu

Mới có mấy người Trung-hoa đến buôn bán ở thuộc-địa Sierra Léone của nước Anh ở Phi châu mà các quan chức nước Anh đã lo việc ngăn cản người Trung-hoa không cho đến làm ăn ở đấy. Nguyên trước khi người Trung-hoa đến, thì ở đấy đã có người Syriens buôn bán, bao nhiêu cái lợi vào tay người Syriens thu mất cả, vì người Syriens buôn bán rất kinh quái. Nhưng cái tinh quái của người Syriens xét ra cũng lại không thấm vào đâu với cái tinh quái của người Trung-hoa. Nếu để cho người Trung-hoa đến buôn bán nhiều, thì tất các nhà giàu có ở đấy có chi-tiêu ra đồng nào, đều vào tay người Trung hoa cả, chứ nhân dân bản xứ cũng không được đồng nào.

Người Anh nói: các hiệu buôn Âu-châu đến buôn bán ở đấy, tất là phải đem vốn đến nhiều, chứ như người Syriens và người Trung-hoa đến đấy chỉ có tay không, mà đến lúc họ trở về xứ sở, thì tùi bọ bao giờ cũng đầy tiền.

Vì vậy có lẽ người Anh thi-hành các phương-sách rất ngặt để ngăn cản người Trung-hoa, mà có lẽ ngăn cản cả người Syriens không cho đến buôn bán ở thuộc-địa Sierra Léone nữa.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-diên Việt-Nam

Thành-ngữ và ngạn-ngữ

(Tiếp theo)

Chim nhát là chim sống lâu: (nghĩa là con chim nhát ăn-mồi, thì khỏi bẫy-sập).

Nhứt có rấu, nhì bầu-bụng: (nghĩa là nói hai hạng người ấy, ai cũng có kiêng nể).

Hỏi-com tanh-cá: (nghĩa là nói người nguiên chửa hay có chứng ấy).

Chậu-úp không soi.

Đầu-đen mâu-đỏ.

Dân-trí oai-vua.

Trăm người bán, vạn người mua.

Khôn nói chẳng lại, dại nói chẳng cùng.

Hoa là gập trỗ mưa dông.

Đũa bếp đem khuấy nồi-bung không Ưa nặng như ừa, (vừa.

Mê ngủ như trâu.

Năm thề bảy thiếp.

Ép dầu ép mỡ ai nỡ ép duyên.

Năn-nỉ như đĩ mất tiền đêm.

Gà-cồ ăn vắn cối-xay.

Mặt dày mày-dạn.

Chưa có gió, mồ đã rung.

Thổ-thẻ như trẻ lên ba.

Nói tròn lại ủ cho-kín.

Mở miệng mắc quai.

Ăn cơm người, nằm nhà người: (nghĩa là vì mấy người làm hầu-thiếp).

Linh buồi mai, làm cai buổi chiều.

Dây-khoai rải-muống.

Đỏ mặt tía tai, chia nhau thì khó.

Nhọn như đón-xóc hai đầu.

Mâu chạ thì gần, mâu mẹ thì xa.

Trẻ cậy cha, già lú lại.

Trẻ cậy cha, già cậy con.

Nói-hão lại úp vung-chén.

Muốn ngon ăn chả-dò, muốn no ăn bánh-đúc.

Khéo ăn thời no, khéo nằm co thì ấm.

Tiền mất mà tật hãy lưu.

Lấp-lửng như đánh đu với tình.

Ách giữa đàng mang vó cò.

Chàng-ràng cả đất hàng hương: (Hàng-hương là chỗ chợ).

Như thông mắm đầu dân.

Như ăn cướp đầu chuồng.

Một cục lại vất một hòn, như khúc gỗ lăn tròn, mặc sức mà lăn.

Sáng-sao không bằng sáng trăng.

Hay chữ mà không hay giữ.

Bà con xa, láng-diềng gần.

Cây da cây thàn, thì cây cây da.

Đẹp sau khốp trước sao qua.

Con nít mạnh-áo.

Bà-già miệng-cạnh.

Tuy nhiều sãi, không ai đóng cửa chùa.

Hình bạc xương mai.

Của đồng công-con.

Quí gia đậu-đen: (nghĩa là nói không đáng quí mà quí).

No thì thành-phật thành-tiên.

Thần-linh cho lắm, phải kiêng linh-phàm.

Nơi lột áo, chỗ nuôi cơm.

Dại làm dại chịu.

Khôn làm khôn ăn.

Con ruồi đậu nặng đòn cân.

Chạy xóc-xóc không bằng một góc ngồi.

Chó ỷ nhà, gà ỷ vườn.

Ăn xưa phải chừa nay.

Bày đó mai đây.

Con một chẳng bằng chú ngắm.

Mẹ đánh chẳng bằng chú ngắm.

Rắn đi tốn dâm. Dâm: nghĩa là đường mòn.

(*Còn nữa*) Đạm-Phương biên tập

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên nữ-sĩ

Thơ

MCCC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-giáo chưa suy miếu vẫn sùng.
Bao học đã cao trăm bậc thánh,
Bao phong lại tế chín tầng cung.
Khoa-danh hương ngát sen hồ bạch,
Phú quí trai phô gấm trại hồng.
Chung đỉnh thế mà đài các thế,
Ai ra cửa Giám nhớ đường không?

Vũ-kim-Hồng
Xã Lạc-trang, Hà-nam

MCCCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu riêng thu cảnh Nhị Nùng.
Đất mở muôn đời là đống-vũ,
Trường vẫy chiếu bậc đối non sông.
Xuân thu trong cuộc trời Âu Á,
Nhật nguyệt cao soi nước Lạc-Hùng.
Triều Lý đến nay qua mấy hội,
Văn bia còn đo đạo không cùng.

Bùi-đức-Nhuận
Xã An-tràng, huyện Chương-mỹ Hà-đông

MCCCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu vang lừng cõi Á-đông.
Đàn hạnh gây nên hoa quả Lý,
Bút lân tô-điểm nước non Hồng.
Khuê-văn gác tỏ dòng sông Nhị,
Tiến-sĩ bia ngàng đỉnh núi Nùng.
Chớ bảo gió Âu mưa Mỹ tới,
Cung tường mấy nhận biết hay không?

Lê-thị-Mùi
Làng Gia-thụy, Bắc-ninh

MCCCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ dài ghi với núi sông.
Dã mối cương-thường bao thế-kỷ,
Xây nền văn-hiến một phương đông.
Nắng sương không nhạt màu Lê Lý,
Mưa tuyết thêm tươi mậm Lạc Hồng
Đế, bá, hoàng, vương, bao vết cũ,
Muôn năm kỷ-niệm khói hương chung

Trương-thị-Tứ
52, Phố hàng Gai, Hanoi

MCCCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thành Giám còn nguyên dấu cổ-[phong.
Cửa lễ nền nhân lừng cõi Bắc,
Kho kinh rừng sách chật trời Đông.
Tâm hai bia dựng trên đề Nhị,
Chín nhận tường cao ngất núi Nùng.
Biết mấy xuân-thu mưa gió trải,
Mà nghe chuông khánh tiếng vang [trong.

Nguyễn-v-Điển
Phố Yên-lạc, Yên-bái

MCCCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu này đây có biết không?
Lý-đế đắp xây nền đạo thống,
Nhị Nùng tô điểm vẻ tường cung.
Xuân-thu đã trải bao mưa gió,
Trở đậu nay còn mãi núi sông.
Hồn nước Việt-Nam gây tự đó,
Con Hồng cháu Lạc khói hương chung

MCCCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng từ vua Lý Thánh-tông.
Nùng Nhị y nguyên cùng thánh mãi,
Cỏ kim từng vẫn khói hương chung
Các Khuê thâm-thẩm nền nho cũ,
Hồ Bích long-lanh mạch đạo trong.
Hỏi khách văn-minh phong hội mới,
Qua cây con nước vì thánh-sư không?

B, G. H. B. H.
Làng Dâm-mỗ-tràng, Hà-nam

MCCCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dấu cũ nhà nho dấy phải không?
Nước Nhị chảy thông dòng nước Tứ
Non Nùng tạc rõ tích non Đông.
Tinh-thần còn mãi trong trời đất,
Hương khói thơm lây cả núi sông.
Văn-miếu thành-sư còn mãi đó,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Tống-sơn, Vĩ-thị-Phúc
66, Phố Đông-kiều, Hải-dương

MCCCVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khí tốt Đông-sơn dẫn mạch Nùng.
Mấy lớp cung-tường phô sắc đẹp,
Một vùng cây cối bén hương xông.
Đỉnh bia chữ tạc vàng chưa nhạt,
Hồ Bích trăng soi bóng vẫn trong
Hơn tám trăm năm nền tổng Lý,
Du-quan ai kẻ chẳng đem lòng...

Lê-quang-Minh
51, Rue du Sông Tô-lịch, Hanoi

MCCCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ từ ai đứng khởi công.
Trăm Lỗ nhưu in nề nếp cũ,
Lê Trần nay vẫn lửa hương chung.
Gió Âu mưa Á không lay chuyển,
Nước Vệ người Khổng chẳng ngại [ngùng.
Hồn phách văn-chương trời để lại,
Hoàn-Khôi đương mắt ếch mà trông.

MCCCX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Gây dựng từ vua Lý Thánh-tông.
Nề-nếp cao-kiên nơi đất Giám,
Cung nhà phú mỹ chốn trời Đông.
Trải bao phong-vũ không lay động,
Biết mấy tang-thương vẫn chuộng [sùng.
Hỏi bạn trâm-thoa còn nhớ đến,
Mặc ai luống những ngẩn-ngơ trông.

Ngô-đình, Bỏ-thị-Phương
135, Rue de France, Nam-định

Tin sau cùng

Nước Hà-lan đối với cựu đông-cung nước Đức

Mấy ông nghị-viên Hà-lan về đảng Công-sản có chất-vấn chánh-phủ về việc cựu-đông-cung ở Hà-lan trở về nước Đức, nghị-viện bỏ phiếu không ưng bản điều kiện chất-vấn ấy. Số phiếu ưng bản điều kiện ấy có 27. Còn số phiếu không ưng những 55.

Tòa nội-các Bồ-đào-nha

Tòa nội-các từ chức. M. Texiera nhận lập tòa nội-các mới.

Việc hậu quốc Saxe

Tòa nội-các của hậu quốc Saxe từ chức.

Tại Thứ dân nghị-viện nước Pháp

Thứ dân nghị-viện đương bàn các lời chất-vấn về việc chánh-trị ngoại giao.

Quan Poincaré có nhắc lại rằng: Trước nước Đức có xin triển hoãn trái-khoản ba năm, thì nước Pháp có tuyên bố rằng không có các khoản bảo-hưởng chắc chắn, nước Pháp không có thể nào ưng cho triển hoãn được, rồi sau nước Pháp mới đem quân sang đóng ở hạt sông Ruhr.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 21 độ
15 giờ 22 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 15 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **9 f. 45**.

Thị giá quốc-trái. *Ngày 15 décembre 1923* : — 3 %. 54.60. — 3 %. Thứ trừ vốn đầu 56 45. — 4 %. 1917 56.45. — 4 %. 1918 57. — 5 %. 1915-1916 68.70. — 5 %. 1920 85. — 6 %. 1920 80. 65.

Tin tàu. — Tàu *André Lebon* ngày hôm nay hồi 2 giờ sáng đã tới Saigon.

Tàu *Orénoque* đến sáng 17 hồi 9 giờ thì ra Bắc.

Cuộc đấu-xảo Canh-nông. — Cuộc đấu-xảo Canh-nông đã bắt đầu mở từ sáng hôm qua, có quan Toàn-quyền đến khai Hội. Cùng đi với ngài có quan Thống-sứ Bắc-kỳ, quan Thống-đốc Nam-kỳ, các quan Khâm-sứ Trung-kỳ và Cao-mên, quan Quản-lý Le Fol ở văn-phòng quan Toàn-quyền, quan cai-trị Dupuch chánh tòa giao thiệp với cái nhà báo tại phủ Toàn quyền. Trước hết quan Toàn-quyền đi xem khu bày các thứ rau quả, các thứ sữa và bánh sữa. Rồi ngài đi xem các khu chuồng nguya chuồng trâu bò, lợn, cừu, dê, gà vịt. Ngài thấy giống vật nhiều thứ bò mập và rau quả to lớn thì ngài lấy làm ngợi khen các nhà nông-gia Tây Nam lắm. Đến chiều mai hồi 5 giờ rưỡi thì trường đấu-xảo Canh-nông sẽ đóng cửa, vậy ngày nay và ngày mai ta nên đi xem kẻo hết.

Quan đại-sứ Schurman tại Hanoi. — M. Schurman là đại-sứ Hoa-kỳ tại Bắc-kinh đến ngày kia 17 décembre thì tới Hanoi, trong khi qua thành phố ta ngài sẽ ở tại dinh quan Toàn-quyền. Ngày 18 quan đại-sứ đi thăm thành phố và buổi tối đi xem hát, 19 lại đi xem thành phố và các miền chung quanh, đến 20 thì lên Vân-nam-phủ.

Rạp chớp bóng

CINÉMA - PATHÉ
HANOI

CHƯƠNG-TRÌNH
Từ ngày thứ sáu 14 đến ngày thứ năm 20 Décembre 1923

RENTRONS AU GARAGE
Buồn cười

L'EMPIRE DU DIAMANT
Bi-kịch pha hài-kịch — 5 đoạn rất hay!!! rất vui!!!
Có Léon Mathot và Marcel Levesque đóng trò.

PATHÉ JOURNAL (Thời-sự)

Lời cảm tạ của Nhật-bản. — Quan Lãnh-sự Nhật-bản vừa đệ trình quan Toàn-quyền Đông-pháp những lời chuẩn-định sau này của Nguyên-lão nghị-viện và Thứ-dân nghị-viện Nhật-bản tỏ lòng ghi ân nhớ nghĩa đối với các quốc-vương và các nước đã tỏ tình thân-ái với nước Nhật trong cơn tai-biến động đất vừa rồi.

« Tokyo le 12 décembre 1923

Lời chuẩn-định của Nguyên lão nghị-viện

Ngay khi được tin cái tai biến động đất ở nước chúng ta thì các quốc-vương và các dân-tộc các nước đã tỏ tình thân-ái rất thành-thực với chúng ta và đã giúp đỡ chúng ta một cách rất qui hóa : Nước chúng ta thật đáng ghi ân nhớ nghĩa ấy mãi mãi.

Vậy Nguyên-lão nghị-viện chuẩn-định xin tỏ lời thâm tạ các nước.

Lời chuẩn-định của Thứ dân nghị-viện

Thứ-dân nghị-viện xin chuẩn-định tỏ lời thâm tạ liệt-cường đã tỏ tình thân-ái với nước chúng ta trong cơn tai-biến động đất vừa rồi.»

Quan Lãnh-sự Nhật-bản đệ trình quan Toàn quyền những lời chuẩn-định ấy, thì có thay mặt các nhân-dân Nhật-bản ở Hà-nội và về phần riêng ngài, nhờ quan Toàn-quyền chuyển lời cảm tạ với Merlin phu-nhân về việc phu-nhân đã tỏ lòng nhân đức nhận làm danh-dự hội-trưởng hội-đồng tổ-chức cuộc hát âm phúc cứu giúp dân Nhật-bản tối 17 novembre trước.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương-tá tàu đi ngoài đảng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 2 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
KIM GIẤT LÂM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng khám bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 73, GIẤT nói số 236
2029

Quan cai-trị Manau về nghỉ. — Quan cai-trị Manau ở văn-phòng quan Thống-sứ Bắc-kỳ được nghỉ sáu tháng dưỡng bệnh tại Paris và trước khi về Paris được phép ở tại Hyères Sau khi kỳ nghỉ-định này, hễ ở Haiphong có chuyến tàu nào chạy về Marseille thì quan cai-trị Manau được đáp tàu ngay.

Cuộc đấu-xảo quốc-tế mỹ-nghệ năm 1925. — Quan Đốc-lý có nhận được các bản trích lục về điều lệ cuộc đấu-xảo quốc-tế mỹ-nghệ sẽ mở tại Paris trong năm 1925. Người Tây, người Nam ai muốn xem để biết thể lệ mà dự cuộc đấu xảo ấy, cứ đến hỏi mà xem.

Đường mắc nghẽn. — Vì đường Tuyên-quang đi Triêm-hóa, cách Tuyên-quang 58 kilomètres đương đắt cống cho nên xe ô-tô không đi được trong khoảng 12 ngày.

Lời cảm ơn — Chúng tôi có lời cảm tạ các ông, các bà, các cô đã đến nhà cỗ, cho đồ phúng viếng, gửi giấy phân-ưu và rồi gói ngọc đi đưa thân-mẫu chúng tôi ngày 13 décembre 1923 mới rồi.

Các ngài có lòng hạ cố như vậy chúng tôi mình-tâm khắc cốt, không dám quên ơn.

Tang gia trong khi không-tổng, chúng tôi chửa kịp tế-cung bái tạ. Vậy xin lạm có mấy lời trân-trọng, đăng lên báo-chương, gọi chút mình tạ thịnh-tình, xin các ngài lượng thứ cho

Tổ sĩ-tử : Nguyễn-văn-Đán
tức Nến, tức Đến
Nº 79, Phố hàng Đồng, Hanoi
khấp-huyết khể-tạng bái tạ

Hội-chợ Hanoi. — Những người mua hàng ở khu Cao-men thì đến chiều thứ hai này từ 3 giờ đến 6 giờ hay là cả ngày thứ ba thì đến Hội-chợ mà lấy về.

Ai muốn ứng tuyển vào ngạch binh ? — Kể từ ngày 2 janvier 1924 trở đi, sẽ mộ linh Hanoi lại bắt đầu tuyển binh linh trong những người tinh-ngu, tện ứng mộ. Ai muốn xin thì có thể lại hỏi tại bảy giờ tại sở mộ linh ở lường Maréchal Joffre (phố cửa Đông).

Ngoại số linh kèn nhà binh cần đến năm năm, lại mộ 10 người thợ-ký biết đánh máy cho đội linh nhà thương nữa.

Tòa án Đại-hình. — Hôm nay tòa án Đại-hình xử những việc sau này :

1º Chiều tối hôm 2 septembre 1923, tại Tourane tên Hồng-long Cầu tức Tám Cầu làm cai máy (chef mécanicien) ở sở Thương-chính cùng với hai người bạn tên là Lê-v-Cung và Ba Trước xuống ghe đánh sóc địa. Những con bạc cũng khá đông. Một người đàn bà tên là Ng thị-Dương mở sòng sóc đĩa thì lấy ho mà một người tên là Thái thì sóc cái. Tên Cầu đánh được 5 đồng sau đặt 20 đồng. Người sóc cái bảo nhiều quá không đặt. Hắn giơ ten Cầu đòi ngôi sóc cái. Người sóc cái bằng lòng nhường, nhưng những con bạc không muốn, nên thôi không đánh nữa. Tên Cầu lấy làm tức uống rượu say rồi sinh sự đập tất đèn, cầm cái sạp ghe xông vào những bạn đồng bàn đánh vung, phải nhiều người bị thương và nhảy cả xuống sông, có hai người tên là là Lê-v-Âm và Vũ-văn-Tân tức Sánh chết đuối.

Sáng hôm sau người đàn bà mở sòng bạc ở ghe đi trình sở Sen đâm cho đi mò vớt được hai cái xác ấy. Quan thầy thuốc khám nghiệm nói là hai người ấy bị đánh đau ngã xuống sông nên chết đuối và phải bồi thường cũng không lấy gì làm nặng.

Đến hôm 5 septembre bắt được tên Cầu, nói thì cho không nhận tội gì. Song các người chứng đều khai chính là tên ấy làm cho hai người chết đuối.

Tên can phạm trước chưa can án lần nào.

Tòa xét xong kết án phạt tên Hồng-long-Cầu phải ba năm tù án treo và 150 đồng bồi-thường cho nhà người bị hại là Lê-v-Âm, còn nhà một người nữa không kiện lấy bồi-thường, cho nên không được khoản tiền ấy.

2-) Hôm 23 août 1923, một người đàn bà là Phạm-thị-Hêu, đến bảng một người tên là Ng-văn-Trác, ở làng Trang-bạch tỉnh Hải-dương, đong hai đồng bạc gạo rồi đưa cái giấy 5 đồng để trả lại. Người lái buôn thấy giấy bạc giả, bắt ngay người đàn bà ấy sai người đi báo trưởng-phố. Người trưởng phố đến xem cái giấy ấy cũng biết là giả liền giải người đàn bà lên trình quan đồn Trang-bạch. Hỏi người đàn bà ấy khai là giấy của tên Giang-văn-Khuê (làm nghề cu-ly ở làng Quảng-cư, tỉnh Kiến-an) đưa. Bây giờ hiện tên Khuê đi vắng, nên Ngô-v-Tụng cùng tên nữa hiện còn đợi ở một nhà gần đấy. Bắt tên Khuê hỏi thì nhận ngay là giấy bạc ấy của tên Tụng (là người làng làm nghề thợ may) đưa như nó lưu-thông hộ hưa cho nó 5 hào. Hỏi tên Tụng cũng nhận rằng có đưa cho tên Khuê nhưng khai rằng giấy không phải của nó chính của tên Tích. Song xét tên này bị tên Tụng vu oan nên cũng người đàn bà được miễn nghị.

Tên Tụng trước đã phải tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt 1 tháng tù về tội lăng-mạ. Còn tên Khuê trước chưa can án lần nào.

Lúc bản báo ấn hành thì tòa đương hỏi.

Sâm, Quế, Thực, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Đuốc-kiến
Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ-TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư
2096

YẾT-THỊ

Đến ngày 21 Décembre 1923, hồi 9 giờ sáng, tại tòa Đốc-lý, Hanoi, sẽ có cuộc bán đấu-giá ba-mươi-chín lô đất (39 lots) công.

Ai muốn hỏi-han điều gì thì cứ đến tòa Đốc-lý, buồng Địa-chính (Bureau du Cadastre et du Domaine) mà hỏi.

Ai-tín. — Bản quán được tin buồn rằng cụ ông thân-sinh ra ông Lê-ngọc-Thụ, quản-lý hiệu Nam-long, số 21 phố hàng Điếu, ta thế ngày 15 décembre tại tỉnh Bắc-ninh phố Ninh-xá số 85, Năm nay cụ hưởng thọ 80 tuổi. Cụ là nội-tổ M. Lê-Hoàn, địa-chính sán-sự tại tỉnh Hà-đông và M. Lê-Toán, sinh-viên trường Y-học.

Đến sáng thứ hai 17 décembre, hồi 8 giờ, sẽ cất đám, an táng tại làng Hòa-đình, cách tỉnh lỵ Bắc-ninh 2 kilomètres.

Bản quán có lời chia buồn với ông Lê-ngọc-Thụ và quý quyến.

Ngạch học chính. — M. Ng-trọng-Đồng, học-trò trường Cao-đẳng vì cớ bận việc nhà, được thôi học kể từ ngày 10 décembre 1923 trở đi, không phải hoàn lại tiền học phí từ trước.

M. Trần-thụ-Liên, Chu-doãn-Bình, cả hai đều Sơ-học Pháp-Việt, được bổ trợ giáo tập sự.

MM. Ng-văn-Hồ, Ng-cung-Mặc, trợ-giáo phụ-tá, được thăng trợ-giáo tập sự.

Melles Phạm-thị-Ngan, Nguyễn-thị-Nghĩa và Mme Lê-thị-Nét, đều được thăng trợ-giáo thực thụ hạng tám.

Melles Ng-thị-Hiền, Ng-thị-Nhung, Ng-thị-Sen, đều được thăng trợ-giáo tập sự.

Quan Đốc-tơ Bi-co-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng đi ỉa đàn đàn, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, sốt và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gà, số nhà 33, Hanoi ông nói 314.
Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người đi, người ốm đến nằm, ai cần lại bảo. 2062

MỚI XUẤT BẢN
HANOI CHỈ NAM
(Guide de Hanoi)

Trong biên chép đủ lịch-sử Hanoi từ xưa cho đến nay, cùng các đường-lối, phố-xá, công-sở, danh-thắng, cổ-tích, nhà buôn, phòng trọ, nhà hát, hàng cơm, và giờ xe-hỏa, tàu-thủy, v. v. . . . nhất thiết chỉ-dẫn rõ ràng cho một nhà đi du-lịch Hanoi.

Sách dầy 178 trang, in giấy tốt, bìa đẹp, lại có hai bức địa-đồ Hanoi khi xưa và Hanoi thành-phố bây giờ.

Giá mỗi quyển là : **0 $ 70**.

Ở xa mua, xin gửi thêm **0 $ 20** tiền cước.

Bán tại nhà báo TRUNG-HÒA, số 15, phố Nhà-chung (Rue de la Mission, Hanoi)

Ai mua buôn, xin lại nhà báo thương-lượng. 3735

Ngạch thú-y. — M. Thành-ngọc-Duyên, thú-y Hà-đông đổi đi Tuyên-quang.

M. Trần-Vượng, thú-y Tuyên-quang đổi về Hà đông

M. Vũ-Tuất, thú-y Lai-châu đổi về Phúc yên.

M. Ng-hữu-Gy, thú-y Bắc-kạn, đổi đi Thái-bình,

M. Ng-tiến-Thơ, thú-y Hanoi đổi đi Bắc-kạn.

Ngạch quan-lại. — M. La-v-Bình-tri-châu Văn-bàn được nghỉ giả hạn 6 tháng kể từ ngày 1er janvier 1924

M. Đinh văn-Trân, thư ký Yên-báy, hàm Hàn-lâm-viện kiểm-thảo (7.2), mộng bổ tri-châu Văn-bàn.

Thưởng hàm. — M. Hoàng-văn-Cát, lý trưởng phường Nam-giang, phủ Nam-sách, được đặc cách thưởng hàm tùng cửu phẩm văn-giai (9.2)

Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình ? — Ai có mộ để ở đất của chùa Thái-bình (Hoàn-long) đã lâu năm nên mau đến mà cất đi, hạn trong ba tháng kể từ ngày 1 tháng 11 tz này trở đi. Nếu hết hạn ấy nhà chủ không cất đi thì nhà chùa sẽ bắc mà quy vào một chỗ cho rộng đất.

TRẢ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bất cứ năm nào, hạng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
2059 *39, Phố hàng Quạt, Hanoi*

BẢN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 20
2047

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Một đám sóc địa. — Ngày hôm qua sở cảnh-sát có bắt được một đám sóc-địa ở số nhà 171 phố Chavassieux. Lúc đến còn bắt được cả 66 đồng và cái bát cái đĩa với bốn đồng tiền. Cả đàn ông đàn bà 51 người, đều phải giải thành một xâu dài vào sở mật-thám, xét hỏi xong thì cho tạm thả, còn người gá và người sóc cái đều phải bắt giải vào Tòa án.

Một người đàn-bà Mỹ-lị kiện thất cổ trong tàu « Angkor ». — Ngày thứ tư trước có một người đàn bà Mỹ đi tàu *Angkor* ở Thượng-hải sang, đến bến thì thuê ngay một phòng ở nhà khách-sạn *Hôtel du Commerce*. Người đàn bà ấy có nhiều đồ nữ-trang lịch-sự và một túi đầy những ngân phiếu. Được ít lâu thì hỏi nhà hàng cho biết tên một ông thầy thuốc, vì kêu nhức đầu và đau tai lắm. Thầy thuốc đến chữa xong, buổi sáng bà ăn cơm ở trong phòng, buổi chiều ăn ở buồng ăn như thường. Đến nửa đêm thì gọi bồi mang cho chủ nhà khách-sạn một cái thư viết bằng chữ Anh, chủ nhà xem thì biết là một người điên.

Người đàn bà Mỹ cứ mặc áo ngủ, chân đi dất, tóc xõa sau lưng thuê xe đi chơi, cu-li tranh nhau mà kéo là vì mỗi lần bà ta trả những một đồng bạc Mỹ là 18 *francs*.

Sở cảnh-sát thấy vậy bắt đưa về nhà khách-sạn sáng hôm thứ năm, chủ nhà ra hỏi thì bà ta không mở miệng nói câu nào, mãi sau mới bảo cho đưa cả đồ hành lý về tàu *Angkor*. Người ta cho uống thuốc *Chloral* để cho tỉnh-thần tỉnh lại. Nhưng sáng hôm qua khi người đàn bà coi phòng mở cửa vào xem thì thấy người Mỹ lấy dây da ở va-li mà thắt cổ treo lên trên ống truyền điện.

Nay xét ra người đàn bà Mỹ đó là Mme Adelaid Mould Hughes là vợ quan docteur Hughes bên Mỹ. Quan tòa và quan cảnh-sát đến khám xong đã cho khiêng vào nhà xác để rồi đưa về Mỹ. Vì thế mà tàu *Angkor* chạy chậm mất mấy giờ.

XUÂN-MAI (Hà-đông)

Một chiếc thuyền đắm — Ba người chết — Hai mươi bốn người xuất chết. — Hồi quá 8 giờ tối hôm 11 décembre tức là ngày 4 tháng 11 ta vừa rồi, tại bến dưới bến phà Xuân-mai chừng lính 100 thước, có một cái thuyền đắm, chết mất 2 người đàn bà, 1 người đàn ông, và 24 người (11 đàn bà, 13 đàn ông) cũng hồ chết ngóc-ngoài.

Đầu đuôi cái thảm-kịch ấy như vầy :

Hôm ấy là phiên chợ Xép chợ châu Lương-sơn, các người về vùng Nứa, Bụa, An-tràng, v. v. đi thuyền ở con sông Bùi vào chợ về, khi tới đó thì trời đã tối lắm (đây là đất đồng rừng, độ 3, 4 giờ chiều đã thường có sương sa mù-mịt) ; cái thuyền thì nhỏ (dài độ ngót 30 thước ta, ngang độ 4 thước ta) mà đã cũ nát lắm, lại chở cả thảy những 27 người và đến 8u thóc, con các hàng hóa tiền-nong khác không kể; (cái thuyền này nghe đâu đã bị đắm đến lần này là lần thứ tư rồi !) thình-lình người trong thuyền kêu có nước vào lòng thuyền : giá anh lái thuyền là người mau trí-khôn ra, thì chỉ gạt con sào một cái là thuyền áp ngay vào bờ, ắt không việc gì cả ; (vì con sông này nhỏ lắm, chỉ như cái cửi con thôi). Nhưng lại không thế, cứ đi tìm chỗ thưng để dứt nốt lại; thành thử thuyền cứ đứng giữa chỗ sâu, rồi ụp ngay xuống. Mọi người kêu ầm cả lên ! Nhưng than ôi ! giữa chốn rừng xanh núi đỏ, nghe thấu những tiếng gào khóc thảm-thê ấy, họa chăng chỉ có giời xanh !

May sao ngay lúc ấy, có mấy thầy cai đội và linh khố xanh đóng tại đồn Xuân-mai, bèn tả sông Bùi, ngay trên chỗ bến phà một tí, vẫn vẳng nghe thấy tiếng kêu, thoạt kỳ thủy còn hỏ nghi là hoặc có tai biến gì khác, nên còn ngần-ngại ; sau nghe rõ đích-xác là có người cầu cứu vì đắm thuyền, thì tức-khắc M. Nguyễn-văn-Tâm là đội khố xanh số 875, đốc-thúc ngay những người trong đồn là MM. Phương số 1103, Nhã số 1271, và Quyết số 1352 vân vân, lập tức ra bắt ngay hai tên chở phà là Bản với Tác chở phà đem đón được đồ lề ra cứu ; ở bên hữu sông thì M. Vương-đình-Hoạt là cai coi đồn-điền Xuân-thủy cũng kéo ra. Phà ra tới nơi thì cứu ngay lên được 11 người đàn-ông và 13

(Xem tiếp vào hết bài, cột thứ hai)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

• TONIQUE TONKINOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, năm-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Hội-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đệ được phẩm sản MONTÈS qui sống, có chế nên một thứ rượu bổ để uống ngự dụng quả rất hay, dâng nên gia thưởng, trước lục phẩm thị ghi cho qui được phẩm chế-dâng để là thành-giả.

Khâm thử.

內閣有功三年五月初七日

欽賜

保勇試用

食用

採用

全免

新信

Trong kỳ Hội-chợ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội-chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc biệt về thứ rượu *Tonique Tonkinois* mỗi chai chỉ có 2$10. Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.

Nay kính

Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS

~~64, Phố Tràng-tiền, 64~~

HANOI

người đàn-bà vừa già vừa trẻ, còn đồ đạc thì hãy bỏ mặc/kệ cả đấy. Viên đội đốn đem ngay những người cứu được về đồn, đốt lửa cho sưởi cho hoàn hồn lại : Thế là 24 người này sống sót, thật là nhờ ở tay những viên chức trong đồn Xuân-mai cả. Thật khá khen thay ! Tưởng cái công xá kỷ cứu tha ấy, các quan trên cũng nên trưởng thưởng để làm gương cho người khác vậy.

Cái tin tai-biến này trình đến quan huyện sở tại, tức thì hồi 8 giờ ngày 12, quan huyện Chương-mỹ Vũ-ngọc-Thụy một mặt phái người ra tỉnh báo Tòa-án, một mặt đem viên lục-sự vào nơi bị nạn để cho vớt những người chết lên. Khi quan tới nơi thì lý dịch làng Bùi xá là sở-tại đã vớt lên được hơn mười cái xác lên được. Họ với cũng khó nhọc quá, vì sông sâu, nước thì xanh lè mà lúc nào cũng lạnh buốt như nước đá, dưới lòng sông lại cắm đặc những chông-chà của các làng sở tại đó cắm để ngăn cá. (Người ta nói thuyền đâm cũng lại vì cớ đụng phải cọc chà nữa, vì những cọc chà họ cắm cốt trỏ trỗ cả dưới sông, làm ngăn trở cho thuyền bè đi lại được ; cứ thế lên, quan khám không có thưởng tích gì, liền cho phép mai-táng. Thành thử lôi thôi từ sáng cho mãi tới 9 giờ tối, quan huyện Chương-mỹ mới ở đấy về được. Nghe đâu quan huyện lại có tự xuất tiền mà để thuê những người xảo-thủ vớt người bị nạn lên nữa.

Các đồ đạc thì cũng vớt lên được ít nhiều : còn được độ 30 thùng thóc và ít đồ vật vãnh ; tiền nong thì nghe đâu chìm mất cả.

Nói tóm lại thì cái nạn đắm thuyền này xét ra có lẽ chỉ tại thuyền nát, lái-đò vụng (trong số người chết có cả một tên lái-đò), chở nặng quá, và lại tại cả những cọc chà cắm liên chi hỗ điệp ở dưới sông nữa. Có công cứu được người sống là các người sở tại trong đồn Xuân-mai ; vớt được người chết lên là công ở quan huyện Chương-mỹ, các người trong đồn Xuân-mai, các chức dịch làng Bùi-xá, An-tràng vậy.

BẮC-NINH

Thuế vụ đông. — Đò này đã đến kỳ thuế vụ đông, các quan phủ huyện và các tổng-lý lên tỉnh đông lắm. Các nhà cho vay thuế, các hàng cơm, các nhà đổi bạc và xóm bình-khang mấy hôm nay đội dịp hết ngày đêm.

NAM-ĐỊNH

Về qui-quốc nghỉ. Quan docteur Gallier đã đi chuyến xe lửa 9 giờ sáng hôm 13 décembre ra Haiphong để đáp tàu *Angkor* về nghỉ bên qui-quốc. Các qui-quan, các qui phu-nhân, các quan ta cũng người trong thành phố ra ga tiễn đông lắm. Quan Gallier là một nhà danh-y ở tỉnh Nam này đã lâu năm, ngài đối với ai cũng rất là thân ái. Nay được tin ngài về nghỉ bên qui quốc, ai ai cũng có lòng mến tiếc. Xin kính chúc ngài thượng-lộ bình-an.

Lời bá cáo của hội Học-giới bảo-trợ. — Kỳ thi quốc văn dịch thuật (Traduction et adaptation) Hội Học-giới bảo-trợ tại Nam-định có nhời bá cáo để chư-tôn biết rằng :

Nay bản hội có mở một kỳ thi quốc văn dịch thuật, là dịch một bản hài-kịch của học danh-sĩ bên Âu-châu biệu tự « Racine » tiên-sinh, đề mục là : « Les Plaideurs »

Quan phó Công-sứ Nam-định là M. Crayssac sẽ làm chủ tọa hội-đồng kiểm duyệt.

Bản nào hay nhất thì Bản hội xin huyền thưởng 20 đồng (hoặc biếu một đồ vật gì làm kỷ-niệm cũng đáng giá số tiền ấy) và đem in để các hội-viên học sinh lớp Thành-trung diễn kịch.

Món tiền thưởng tuy là nhỏ mọn, song các văn-sĩ nhân được một dịp đã trổ tài học thức, trước là vì việc công-ích giúp cho học giới tiến bộ, sau là chúng tôi được hân hạnh mà hưởng một cuộc diễn kịch có lý thú. Vậy xin chư-tôn hết lòng giúp đỡ.

Các vở dịch xin gửi cho M. le Président de la société de Patronage des écoles publiques de Nam-định, đến ngày 31 Janvier 1924 là hết hạn.

NINH-BÌNH

Một giấc ngủ gớm ghê. — Cũng vì một giấc ngủ muộn của tên gác cầu mà xuýt nữa xảy ra cái nạn gớm ghê. Nguyên hồi 7 giờ sáng hôm kia, xe-lửa ở ga Ninh-bình kéo còi rồi từ từ mở máy vào cầu, khi đi đến giữa cầu thì thấy cái ô-tô ở đâu kia cũng lù lù sắp đến, thôi thì tài-xế, *chauffeur* cho chỉ các người trên xe đều luống cuống kinh sợ, nhưng cũng may hai bên đều hãm được ngay mà lùi ra được, chứ nếu đem hôm tăm tối thì chắc không khỏi tan tành như cái nạn ở cầu sông Đuống năm xưa.

Ấy cũng vì anh gác cầu bất cẩn, quá giấc ngủ quên, nên không nghe thấy tiếng còi mà đóng cửa cầu lại, nếu không gặp được những người cẩn thận thì chưa biết tai hại đến đâu. Tuy thế mặc lòng, nhưng cũng vì giấc ngủ của anh ta mà sở xe-lửa đã cho về không dùng nữa.

PHỦ-LÝ

Trương-tuần những nhiễu. — Ở xã kia có một chàng từ khi bố chết thì nhờ có chú trông nom gây dựng cho. Thế mà đến nay chàng lớn ra làm trương-tuần thói thì rượu chè cờ bạc, xén móc trong dân, không nghe lời người trên dạy, mà cũng không coi chú vào đâu, thậm chí mới đây chú có đứa em gái gả chồng, hắn cũng giở mặt không cho nộp-cheo, với tiền không được, thì hắn lại sinh sự làm lắm chuyện lôi thôi nữa.

T. K. lai cảo

(Xem trang (bỏ in).

Việc linh-trưng rượu(1)

Cuốn « Tái-sinh-duyên hậu-biên » mới xuất-bản này so với tiền-biên thì nhiều trang hơn, mà giá cũng bán có 0$90; tiền cước phí 0$20. Ngài nào muốn mua, xin gởi thư và mandat cho ông Nguyễn-đỗ-Mục, Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi. Có bán tại bản-quán cùng các cửa hàng sách.

(1) Mấy chữ này không can-liên gì đến việc bàn nên-thuyệt « Tái-sinh duyên » cả, chỉ vì kỳ-giả khi cầm bút viết, trong trí đang vấn-vương về việc rượu, vậy xin cải chính cho đúng.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 15 décembre 1923

NHẪN NHỤC DU SINH

(Đ ến tiếp theo tối thứ bảy trước)

Sống thưa thắc thiếu là may,
Trung trinh hồ để mắc tay bạo tàn.
Tình sao tình nghĩa vẹn toàn.
Nỗi lòng nhi-nữ nát gan anh-hùng.

Tối chủ nhật 16 décembre 1923

TÁI SINH DUYÊN

Mãi lên bần lọt là ai,
Chữ tài liền mấy chữ tai một vần,
Trăm đời được mấy Lê-quân,
Ngẫm xem những bạn thoa quần kém xa.

Tối thứ hai 17 décembre 1923

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

ANH HÙNG RƠM

(Hát chèo)

Tích thứ hai :

THẮT HIỀN QUYẾN

(Toàn trẻ-con diễn lần thứ nhất)

THUẬN-THÀNH

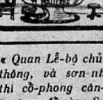
BOÎTIER — CHAPELIER

HANOI — 7, Rue des Caisses, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí-khách chiếu-cố.

2096 Chủ-hiệu : NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

PHOSPHATINE FALIÈRES

là một món vật thực khó mà bắn chước được.

Đã có tánh dưỡng như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn.

Dùng mười con nít và đã dưỡng những kẻ tỳ vị yếu.

Phải đòi cho thiệt hiệu Phosphatine Falières.

Coi chừng kẻo lầm đồ giả giả, bắc chước theo bột thần hiệu

PHOSPHATINE FALIÈRES

Bột này bán cùng xứ, tại PARIS tại 6 đường de la Tacherie, nhà bán 6.

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nổi-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Ta dùng uống trước khi ăn cơm thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC 31, phố Tràng-tiền Hanoi. 2066

HỘI-ĐỒNG-ICH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội-Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ông tự giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhờ giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cũng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giải-liền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

2094 Y. M. Grenets.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-TUỲNH kính cáo.

Nước mắm

Nước-mắm là một vị thực-phẩm có ích cần dân Việt-nam ta. Nên HẢI-LỢI công-ty chúng tôi hết sức khảo-cứu, lập xưởng chế-tạo tại Hanoi, nay đã làm được nhiều hạng Nước-mắm ngon, và thật là sạch-sẽ, hợp cách vệ-sinh, đúng điều lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916, xin cách làm Nước-mắm Nhà-nước. Nay đã có giấy của tòa Thí-nghiệm khen như sau này :

Nước-mắm ngon, tốt, và đúng được điều-lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916.

« Conclusion ».

Excellent produit répondant aux conditions fixées par l'arrêté du 21 Décembre 1916.

Bán lẻ, bán buôn, hàng ngon, giá hạ. Qui-khách nào chiếu-cố, tôi phải vừa ý. Có cả hạng đặc-biệt đóng chai, để dùng lễ biếu thực là tiện lắm.

Có cả muối, và mắm-tôm tốt lắm. Qui-khách nào ở xa, muốn dùng thứ hàng nào, xin viết thơ về, chúng tôi xin sẵn lòng, tiện đường gửi ngay theo cách nhận-hóa giao-ngân.

Nay cẩn-bạch

HẢI-LỢI CÔNG-TY

Chế-tạo-Xưởng tại Thái-hà, Hàđông

Tổng-cục tại 72, [illegible]

2072

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc ; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đèn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng các bản-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

55 11

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ như ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái rối kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Thiên-tử xem xong, tủm-tỉm cười mà phán rằng :

— Hẫn cho *Sơn-đại* là một kẻ hư-danh mà làm mê-hoặc trẫm. Trẫm đây há lại bị ai làm mê-hoặc được hay sao ! Đứa hủ-nho này thật là cái kiến-thức ngồi đáy điếng mà nom trời vậy.

Thiên-tử mới ngự phê rằng : « *Đậu-quốc-nhất* đã nghị *Sơn-đại* là giả thi cho đến *Ngọc-xích-lâu* thì tài văn-thơ với *Sơn-đại*, trẫm sai một viên Tư-lễ đến giám-thị. Hễ nhà-ngươi thắng *Sơn-đại* thì trẫm sẽ thu hồi ngự-thư và cứu xét trị tội *Sơn-đại* ; mà nếu *Sơn-đại* thắng nhà-ngươi thì cái tội nói càn của nhà-ngươi, thì trẫm cũng không thể tha được. »

Độ-quan lục đạo chỉ-dụ ấy cho Đậu-quốc-nhất. Đậu-quốc-nhất trông thấy, hoảng-hốt run sợ mà phàn-nàn rằng :

— Rõ thật ! việc nhà ai tự-nhiên đem đến buộc cái khó vào mình ! Ta dầu đỗ tiến-sĩ, nhưng chẳng qua chỉ hiểu lối học cử-nghiệp mà thôi, đến như nghề văn-thơ, thực chưa từng lưu-ý. Nay ta thắng nổi thì nó là một đứa con gái nhỏ, cũng chẳng được thăng thưởng gì ; mà lỡ ra thua nó thì cái tội gian quan nói càn, tránh sao cho khỏi, há chẳng bị thiên-hạ chê-cười lắm ru !

Đậu-quốc-nhất sai người mời *Án-văn-vật* và nhiều các bạn-hữu đến để cùng nhau thương nghị về việc ấy. Bấy giờ *Tống-tín* cũng ngồi ở đấy. *Tống-tín* nói :

— Đứa con gái lên 10 tuổi thì làm sao nổi văn-thơ, quyết nhiên là có kẻ tả gà đưa đến. Nếu phụng chỉ diện-hiệu thì xin bắt các nữ-tỳ không được đứng gần, tự-khắc nàng phải lộ-xuất bản-tướng. Giả-sử nàng có chắp-chênh nên câu nữa thì cái tài khoa-giáp như *Đặc tiên-sinh* đây có lẽ nào lại thua một đứa con gái nhỏ ! Nếu *Đậu liên-sinh* còn e-ngại không muốn đi thì chỉ bằng tiến-cử mấy vị tài-học có danh-tiếng để đến trên-hiệu cùng *Sơn-đại*, há chẳng phải là kế vạn-toàn hay sao !

Đậu-quốc-nhất nghe nói, mừng-rỡ mà rằng :

— Nói có lý lắm !

Đến ngày hôm sau, lại đăng một bản tâu như sau này :

« *Công-bộ cấp-sự-trung* là *Đậu-quốc-nhất* dập đầu cúi tâu vì việc tiến-cử « mấy vị hiền-tài đến thi tài văn-thơ « để tỏ sự giả mạo. Nguyệt hôm trước « kẻ hạ-thần dâng sớ than-hặc con gái « quan thượng-thư Sơn-hiền-nhân là « *Sơn-đại* giả-mạo văn-tài, đã mông-« ân thánh-thượng phê chuẩn cho kẻ « hạ-thần đến Ngọc-xích-lâu cùng *Sơn-đại* diện-hiệu.

« Đáng lẽ kẻ hạ-thần phụng chỉ đi « ngay mới phải, nhưng kẻ hạ-thần « từ khi ra cung chực, bận việc án-« từ, cái nghề văn điêu-trùng kia, « lâu ngày hoang-phế, sợ khi tới văn « hoặc có bỉ-lậu, lại tổn hại đến quốc-« thể chăng.

« Nay xin tiến cử :

« Quan Thượng-b o-tư thiếu-khanh « là Chu-công-mộng và quan Hàn « lâm-viện thứ-cát-sĩ là Hạ-chí-trung « có tài yêm-bác, để cùng *Sơn-đại* « thi về học-vấn ;

« Quan Lễ-bộ chủ-sự là « Bốc-kỳ-« thông, và sơn-nhân là Tống-tín « thì cổ-phong cận-thể, hết đều sở-« trường, để cùng *Sơn-đại* thi về văn-« thơ ;

« Chức Hành-nhân là Mục-lễ, âm-« luật tinh thông, để cùng *Sơn-đại* « thi về ca-từ ;

« Chức Trung-thư là Nhan-qui, chữ « viết đủ lối, để cùng *Sơn-đại* thi về « bút pháp.

« Kẻ hạ-thần dám xin thánh-thượng « khám-sắc cho 6 vị ấy đến Ngọc-« xích lâu thi tài thi tự-khắc tỏ sự « giả-mạo của *Sơn-đại*. Nếu 6 vị ấy « không thắng *Sơn-đại* thì kẻ hạ-thần « cam chịu cái tội vọng-ngôn ; mà « nếu *Sơn-đại* chịu thua thì cũng xin « thánh-thượng trị tội như lời chi-« dụ hôm trước.

« Thế thì triều-sĩ may lắm và quốc-« thể may lắm ! »

Thiên-tử xem xong, lại tủm-tỉm cười mà phán rằng :

— Tự mình không dám đi, lại tiến-cử người khác. Nếu trẫm không phê chuẩn thì hẳn lại nói là trẫm bị *Sơn-đại* làm mê-hoặc.

Thiên-tử liền ngự phê rằng : « Chuẩn tấu cho *Chu-công-mộng*, *Hạ-chí-trung*, *Bốc-kỳ-thông*, *Tống-tín*, *Mục-lễ* cùng *Nhan-qui* đến *Ngọc-xích-lâu* để thi tài cùng *Sơn-đại* ».

Khi tờ chỉ-dụ ấy ban xuống, đã có người báo với *Sơn-hiền-nhân*, *Sơn-hiền-nhân* kinh-sợ mà rằng :

Không biết vì cớ chi mà *Đậu-quốc-nhất* lại tham-hặc ta !

Nói xong, liền sai người nhắn đi dò la tin-tức mới biết rằng vì nàng *Sơn-đại* làm mấy câu văn chế-nhạo *Án-văn-vật* mà gây ra *Sơn-hiền-nhân* thuật chuyện cho nàng *Sơn-đại* nghe và bảo rằng :

— Phàm người ta đến xin thơ xin văn, đều là trọng cái tài-danh của con, con chỉ nên khen-ngợi mấy câu cho tắc-trách là hơn, cớ sao lại dụng ý mỉa-mai người ta, để đến nỗi gây ra thù-oán.

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Hôm trước *Án* tri-phủ đưa lụa và quạt đến đây, bấy giờ con vào nhà trong thấy thân-mẫu con, đưa nữ-tỳ cất xuống nhà bếp, thành ra quên bẵng đi mất, không đưa cho con viết. Khi hẫn đến lấy không có, hẫn đâm to tiếng nói càn lại theo vào đứng ở dưới lều, lượm đi lượm lại, không còn biết sợ hãi là cái gì nữa. Con thấy hẫn chọt một bên mất, khiến một bên chân, cũng là ngẫu-hứng viết mấy câu riễu-cợt, không ngờ hẫn lại xem hiểu, chứ thật không phải là lỗi lại con vậy.

Sơn-hiền-nhân nói :

Thôi ! việc ấy chẳng nói làm chi ! nhưng bây giờ thành-chỉ cho bọn *Chu-công-mộng* cả thảy 6 người đến để thi tài với con. Bọn ấy đều là những người trác-lạc có danh-tiếng, nếu con thua bọ thì chẳng những con mất hết danh-tiếng, lại còn sợ thánh-thượng nghi đến bài thơ bạch-yến hôm xưa cũng là giả-mạo, tránh sao cho khỏi tội lỗi, hỡi con !

Nàng *Sơn-đại* tủm-tỉm cười mà đáp rằng :

— Xin thân-phụ cứ yên lòng ! con đây không dám nói khoe ; giả sử có bậc chân-tài đến, con cũng vị tất đã thua, nữa là mấy bậc hủ-nho ấy sá chi mà đáng kể. Cứ để chúng đến đây, con sẽ làm cho phải một phen bẽ mặt.

Sơn-hiền-nhân nghe nói, mừng-rỡ mà rằng :

— Nếu con quả thắng được chúng thì *Đậu-quốc-nhất* kia, bây giờ ta sẽ cho hẫn biết tay, để bõ cái lòng căm-tức của ta !

(Còn nữa)

VIỆC TRUNG KỲ

THANH-HÓA

Xe lửa hỏng máy. Chuyến xe-lửa trưa hôm qua ở Nghệ ra đến ga Vân-trai thì bị hỏng máy, nồi chảy, than xấu, hơi không lên được, nên phải đợi máy cứu ở Hoàng-mai đến dắt về, mãi đến một giờ đêm mới tới ga Thanh-hóa. Độ này không biết làm sao mà xe lửa hay hỏng thế? có lẽ là than xấu hay máy đã lâu năm! vậy tưởng sở xe lửa nên sửa đổi thế nào cho hành-khách khỏi phải cái nỗi bực mình như thế nữa.

QUẢNG BÌNH

Người đâu vô tình quá thế! – Mới rồi, một nhà kia, gia-chủ bị mất một số bạc là hơn chục đồng; nguyên cái số bạc ấy bỏ vào phong-bì đút trong túi áo, chỉ trong mấy giờ đồng-hồ mà mất đi đằng nào, tìm kiếm mãi chẳng ra, hỏi mấy đứa ở, thì đứa nào cũng ra vẻ ngơ ngẩn không biết chi đến bạc tiền cả.

Chủ nhà cũng tưởng là chúng thật thà. Ai hay, càng lâu càng thấy những hình tích khả-nghi, nào đứa thì sắm ăn mặc, đứa thì cờ bạc chơi bời, xem chừng phung phí lắm, khiến cho chủ nhà phải chú-ý đến; trước còn dem lời dịu ngọt dỗ dành chúng nó, nhưng [illegible] không chịu thú, sau phải đem đến sở Phòng thành. Tra vấn một hồi thì nó khai rằng ngày nọ trong khi quét nhà, một đứa có bắt được một cái phong bì trong đựng giấy má gì nhiều lắm, đưa cho đứa kia xem, nhưng hai chúng nó chẳng thiết gì, bỏ vut vào bếp; thành thử chúng không biết là bạc giấy ấy, lời khai của hai đứa ấy, quả có thật thế không? Ôi! người đâu lại có cái người vô-tình quá thế!

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Nhà quan tòa cũng mất trộm. – Tối hôm nọ ở nhà quan tòa bị kẻ trộm vào ăn trộm ống chì ở máy bơm nước. Nay đã dò được người mua đồ ấy ở một cửa hàng buôn bán tại Tche-Kam, còn tên phạm hiện đang tầm nã.

Tự-tử. – Sáng hôm nọ hồi 9 giờ ở hiệu Y-Hing-Loung phố Alger người đứng vòng trong vòng ngoài xem đông lắm, vì có một người thiếu nữ không hay vì chuyện riêng gì mà lấy dây thắt cổ tự tử. May có người nhà hiệu cứu gỡ được, nhưng chưa biết sống thác thế nào.

Chiến hạm Colmar – Hôm mồng 5 hồi 1 giờ rưỡi chiến-hạm *Colmar* tới bến. Sáng hôm sau hồi 9 giờ quan thủ hiến cùng quan phó-sứ xuống tàu. Khi tới nơi trong tàu có bắn 14 phát súng chào. Một lát thì các quan ở dưới tàu lên bờ và đi thẳng thành phố Tché-Kam đông lắm.

Đến 4 giờ chiều các quý quan các quý phu nhân cùng các ông tòng sự các sở đo quan phó sứ Monier dẫn xuống xem tàu. Khi tới tàu có các quan binh trong tàu đưa đi xem và dẫn bảo từng ti. Tối hôm ấy các quan dưới tàu lên dự tiệc ở dinh quan Chánh sứ đến hơn 50 vị. Tiệc xong có cuộc nhảy đầm. Sáng hôm nay 7 décembre, hồi 6 giờ tàu kéo neo về vịnh Hạ-Long.

Tin máy bay. – Có tin rằng sắp có một chiếc máy bay sang bên này; hiện đang sửa sang chỗ đất của nhà binh để làm chỗ cho máy bay xuống. Nhân dân ở vùng đây đương mong đợi tin đó, vì chưa ai được xem cỗ máy bay ra làm sao.

Bình đơn-ông

KHÔNG CON

hay là đàn-bà KHÓ CHIỀU THAY thì chữa bằng thuốc YSTALINE. Thuốc này tuổi nào uống cũng được.

Thuốc này là vị thuốc của các Lương-y trong các xứ để chữa bệnh không con. Ấy là một vị thuốc mới tìm được, bào chế theo vân-học kiêm thời, mà nhứt là hiệu lắm. Có nhiều lời khen ngợi tỉnh thuốc ấy.

Tiêm chính : LABORATOIRE YSTALINE, môn bài 35 ở đường Blanche tại thành PARIS.

Giá một chai (có lời khuyên-giải rõ ràng và hình vẽ cho dễ hiểu cách dùng của ông Lương-y Jean) là 20 quan tiền Langsa

Tiêm bán lẻ ở Hanoi : Ed. CHASSAGNE, bông thuốc.

LỆ MÙA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các tiệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho; hễ không có tiền gửi theo giấy mua tài bản-quán không trả lời. – Mua báo thì tính từ tấm hoặc mồng một tháng 15y trở đi cho gọn.

BÁN ĐỒN-ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong. 3725

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG GÂN

Neurinase

Chúng tôi lấy làm hân-hạnh mà bá-cáo cho công chúng đều biết rằng quan Bác-sĩ Leroy, là thầy thuốc, coi các nhà thương ở Ba-lê mới tìm được một thứ thuốc rất công hiệu để chữa những bệnh không ngủ được, bệnh đau gân, bệnh gà, đánh trống ngực, khó thở, để làm cho chết lược sáng cho óc được yên lặng và được tỉnh trông.

Quan Bác-sĩ Leroy ngài bảo thuốc Neurinase này dùng mà chữa bệnh không ngủ được, đau gân, đau cối thì rất là công hiệu. Thực là một thứ thuốc rất tốt, không nguy hiểm gì cả, mà ở xa nóng dùng thì lại càng tốt lắm.

Ở các hàng báo cafe to đều có bán cả. 2056

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VAN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115, có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2055

Nhà Bản-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

TRONG KỲ HỘI-CHỢ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc-biệt về thứ rượu TONIQUE TONKINOIS *mỗi chai chỉ có 2$10 — Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.*

Nay kính

Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS

54, Phố Trạng-tiền, Hanoi

Nhiều kiểu lạ!

Hiệu CHẤN-HƯNG nhà đồ ở phố hàng Bạc, số 30, Hanoi, chuyên-môn chế tạo đồ nam-trang nữ-trang bằng vàng bạc thực, có nhiều kiểu khéo, [illegible] mới nhứt, đã có tiếng cẩn-thận, buôn bán chắc chắn, có giấy cam-đoan rằng : Vàng bạc đúng cân đúng tuổi, khi không dùng nữa mà trả lại thì không thiệt gì. Các quí-khách nên lại hiệu ấy mà mua bán, không còn nghi ngại gì nữa. 2065

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm Hanoi, giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Chuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thần khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE

Chủ-hiệu Đông-xương-Long

Đại co-khí-xưởng Hanoi

N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA

HIỆU

C. J. BONNET

LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

"MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

hoặc ống, hoặc viên

Tại tất cả các thuộc địa Pháp [illegible] thuốc này.

Gửi bán tại tất cả các nơi bào-chế

Nhà chế thuốc LACROIX, 19-21, Rue Philippe de Girard — PARIS.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (dậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2062

防海內河

茶名子獅泰金號正

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI** số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen chè của bản-hiệu thật là hảo hạng, uống rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý-khách lại mua, và nhân buổi đầu bán ở Hanoi, bản-hiệu có tăng thêm trong một tháng kể từ ngày 19 tháng 10 ta, các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thư đến hiệu mua từ 1 gói 2 lang trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất quí ở bản-hiệu để đa tạ các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhận kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này :

KIM-THÁI hiệu số 3, **CÔNG-THÁI** hiệu ký-lâu và **LÂM-MẬU**, tam-kỳ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Xin nhắc cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

代行年本
理邦實號
售術真鋪
零落價在
尤三寧海
該號建防
請取近華
臨下駛人
有便名街
獅泰金號
子君再直
茶買夫十
除各店號
認準在開
本河漫
有內多

HÀNG MỚI SANG

Rẻ hơn mọi năm mà lại tốt, vì là lúc hàng đến giá bạc cao, mời các ngài lại mua kẻo hết.

Mũ Các ông và các cậu từ 2 tuổi trở lên mũ nào cũng có và đủ các số đầu.

Feutre (laine)
Feutre (longs poils)
Feutre (velours)
Casquettes Russes
Casquettes nouvelles
Bérets matelot

PARAPLUIES POUR HOMMES, DAMES ET GARÇONNETS
CACHES-NEZ LAINE TRÈS BONNE QUALITÉ
POLOS ET BAS TRICOT FANTAISIE PUR LAINE, ETC. ETC...

HAI-CHINH

Nhà chế tạo các thứ mũ

74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi

2042

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酗補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚各啞每各啞沒嘅嚥欸喫稍

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

Hiệu GUIONEAUD FRÈRES

HANOI — HAIPHONG

Đứng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

Xin mời quý-khách đến thăm gian hàng của bản-hiệu ở Hội-Chợ Hà-nội.

GIAN SỐ 13 — GIẢY A

Quý-khách đến xem đó sẽ thấy bầy các thứ thuốc chế một cách cẩn-thận nên tốt hơn hết các thứ thuốc khác về loại ấy.

Quý-khách sẽ thấy các hộ đồ bào-chế dùng để đem đi hộ thân ở các nơi xa xôi hẻo lánh, các thi-dụng dùng trong việc mổ-trích, các thứ chai lọ dùng trong các viện thí-nghiệm.

Có cả cách cứu-tế, để kính tặng quý-khách, xin quý-khách hỏi lấy để xem cho tiện.

Trong dòng kỳ Hội-chợ này, quí-khách nào, khi đến mua hàng mà có đem theo một cái bông mua hàng ở gian số 13, giấy A của bản-hiệu biếu, thì xin tính rút giá hàng xuống 5 phần trăm (5 %).

Hiệu Bào chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

京東行銷門西補八廿牌

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thửa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mua đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật cải cải.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng Chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)